

Prosjekt Felles lånekort

Av Øystein Reiersen, prosjektleder

Prosjekt *Felles lånekort*

- ❑ Biblioteksystemleverandørene har arbeidet med ideen siden 2002
  - Nasjonalbiblioteket
  - BIBSYS
  - Bibliotek-Systemer AS (Bibliofil)
  - Bibliotekservice AS (Tidemann)
  - Bibliotekenes IT-senter AS (Mikromarc & ALEPH)
- ❑ Prosjektet fikk midler fra ABM-Utvikling senhøstes 2003
  - Del av programmet *Norsk digitalt bibliotek*
  - Biblioteksystemleverandørene bidrar med subsidiert utvikling

Mål

- Prosjektet har som hovedmål å utvikle et felles lånekort for personlige bibliotekbrukere i Norge
  - For å nå dette målet vil det bli etablert et felles lånerregister

Delmål

- ❑ Felles lånekort og lånerregister vil ha mange fordeler:
  - Lånerne kan låne i de fleste norske bibliotek med samme lånekort
  - Bibliotekene sparer tid ved å samarbeide om lånerregistreringen
  - Kvaliteten på bibliotekenes adresseinformasjon øker
    - ❑ Felles lånerregister vil inneholde unikt lånernummer, navn, adresser, telefonnumre, e-postadresse, passord til web-tjenester og kryptert fødselsnummer
  - Felles lånekort og lånerregister kan være grunnlag for nye sømløse tjenester:
    - ❑ Bruker-initiert og brukerstyrt fjernlån
    - ❑ Regionale fjernlånsordninger
    - ❑ Tilgang til elektroniske ressurser
    - ❑ Profiler for nasjonale bibliotekportaler
    - ❑ ... og mye mer

Men kanskje viktigst ...

- Prosjektet understøtter nasjonale mål om et sømløst biblioteknettverk
  - I Norge ble ideen om det sømløse biblioteket presentert for første gang i St.meld.nr 22 1999-2000: " [...] *Det ideelle målet er å få til eit tilnærma saumlaust bibliotektilbod til brukarane. Det inneber at som brukar skal ein ikkje måtta tenkja på kva type bibliotek ein vender seg til når ein treng bibliotektenester. [...]*"
  - Brukerne kan oppfatte seg mer som brukere av biblioteknettverket enn et enkelt bibliotek
  - Det blir lettere å markedsføre de nasjonale (statlige, fylkeskommunale, kommunale) bibliotekressursene som fellesressurser
  - Studenter får invitasjon til folkebiblioteket der de studerer og allmennheten får økt tilgang til ressursene i fagbibliotek

Og hva vi ikke skal gjøre ...

- ☐ Ingen initial fylling av Felles lånerregister
  - ... bortsett fra med informasjon om studenter ved høyskoler og universitet
- ☐ Ingen organisasjoner
- ☐ Ingen opplysninger om purringer, gebyr, svartelisting

Lånere med mer enn ett lånekort

Bibliotek	Prosent av lånere med 2 eller flere kort
Deichman, Bærum, Asker	4.5%
Porsgrunn, Skien, Bamble	8.3%
Larvik, Sandefjord, Tønsberg, Horten	6.3%
Hamar, Ringsaker, Lillehammer	4.1%
Larvik, Sandefjord, Tønsberg, Horten, Porsgrunn, Skien, Bamble	7.4%
Totalt for alle bibliotekene over	7.3%

Prosjektorganisasjon

Styringsgruppe

- Tone Moseid, ABM-U
- Siri Hov Eggen, Fylkesvaraordfører i Akershus
- Hilde Høgås, Nasjonalbiblioteket

Prosjektleder

- Øystein Reiersen, Bibliotekenes IT-senter

Prosjektgruppe

- Torstein Tjelta, Nasjonalbiblioteket
- Erling Fossan, Bibsys
- Tore Morkemo, Bibliofil
- Magnus Vestvoll, Tidemann
- Jon Harald Berge, Mikromarc
- David Massey, ALEPH

Referansegruppe

- Pål Mjørlund, Oppland fylkesbibliotek
- Sigrid K. Nesland , Oppland fylkesbibliotek
- Inger Johanne Dæhlen, Høgskolen i Gjøvik
- Ann Katrin Yri, Gjøvik bibliotek
- Elisabeth Lund, Vestre Toten folkebibliotek
- Hanne Gihleengen, Østre Toten folkebibliotek
- Ole Martin Loeng, Søndre Land folkebibliotek
- Fride Aase, Nordre Land folkebibliotek
- Anne Berit Brandvold, Østfold fylkesbibliotek
- Torhild Larsen, Høgskolen i Østfold
- Hilde Garfelt, Fredrikstad bibliotek
- Ingard Gjerløw Hansen, Sarpsborg bibliotek
- Guttorm Fremstad, Moss bibliotek
- Eirik Juel, Spydeberg bibliotek

Lånekortet

- ❑ Prosjektet har laget et design for et fysisk *Felles lånekort*
  - Lånekortene sendes direkte til hvert enkelt bibliotek

- ❑ Bibliotek kan benytte lokalt design på et *Felles lånekort* hvis følgende regler følges:
  - Logoen til *Norsk digitalt bibliotek* må trykkes på kortet
  - Strekkoden skal være Code 39
  - Strekkoden skal plasseres nederst på kortet der magnetstripa er plassert på et bankkort (senter 12 mm fra bunnen av kortet)
  - Strekkoden må inneholde gyldige lånernummer tildelt av en web-tjeneste. Nummeret er på 9 siffer med N som prefiks.

- ❑ Studentkort fra høgskoler og universitet kan benyttes som *Felles lånekort* hvis reglene over følges og
  - lånerinformasjon eksporteres til *Felles lånerregister* via BIBSYS
  - Den eksporterte informasjonen inneholder opplysninger om
    - ❑ at biblioteket har sluttet seg til *Felles lånekort*
    - ❑ om den enkelte student har akseptert eksport til *Felles lånerregister*
    - ❑ Fødselsnummer, D-nummer eller DUF-nummer

Kortdesign (foran)

Prosjekt Felles lånekort

Kortdesign (bak)

***Felles lånerregister* – hovedprinsipper**

- Alle nye lånere vil bli registrert i *Felles lånerregister*
  - En brosjyre som beskriver *Felles lånekort* skal deles ut til nye brukere
  - Brukerne må kunne reservere seg mot sentral lagring av informasjon
  - Datatilsynet har sjekket at brosjyren inneholder all nødvendig informasjon
- Alle som får Felles lånekort må stilles overfor et valg mellom Felles lånekort eller lokalt lånekort og akseptere at data om dem legges i *Felles lånerregister*
  - Barn under 15 år må ha foreldres samtykke
- Alle bibliotekene vil ha lokal kopi av egne låneres nasjonale data
- Dersom lokal lånerpost endres, vil den sentrale databasen normalt bli oppdatert umiddelbart
- Endringer utført av andre bibliotek importeres en gang i døgnet
- Lånere kan sjekke informasjonen som er lagret om dem via en web-side
  - <https://www.nb.no/laanekort/innsyn>
  - Lånernummer og fødselsnummer, D-nummer eller DUF-nummer må oppgis

Sikkerhetstiltak

- ❑ Bibliotek blir autentisert og autorisert ved hjelp av biblioteknummer og passord. Bibliotekpersonalet blir autentisert og autorisert med brukernavn og passord av det lokale biblioteksystemet
- ❑ All kommunikasjon mellom klient og tjener skjer med web-services, og betinger at man kjenner tjenestestrukturen
- ❑ All kommunikasjon går med SSL (Secure Socket layer)
  - SSL krypterer alle data og autentiserer tjeneren for klienten
- ❑ Fødselsnumre, D-numre og DUF-numre krypteres
  - Numrene blir behandlet kryptert som MD5-hasher
  - En MD5-hash er et unikt fingeravtrykk av en streng
  - Utgangspunktet kan ikke gjenskapes, men 2 MD5-hasher kan sammenlignes for å se om de stammer fra samme nummeret

Milepæler

- 15. mars 2004 - Kick off
  - Felles møte mellom prosjektgruppe og referansegruppe 15. mars
- 1. august 2004 – Sentral databaseløsning klar for klientutvikling
- 15. sept. 2004 - Regler og fysisk design for *Felles lånekort ferdig*
- 8. desember 2004 – Klienter klar for testing
  - Klientprogrammering startet i august og pågikk til desember
- 14. februar – Betatesting i referansegruppa
  - Varer til midten av mai
  - Bibsysbibliotekene startet 15. mars
  - Statistikk på <https://www.nb.no/laanekort/statistikk>
- Juni 2005 – Evaluering og oppsummering i styringsgruppa
- Fra juni 2005 - Generell tilgang i biblioteksystemene
  - Generell tilgang er fra juni - eksakt dato avhengig av leverandør
- September 2005 - Lansering

Mer informasjon

- ☐ Besøk prosjektets hjemmeside på <http://www.norskdigitaltbibliotek.no/>